

اظهار نظر مجمع شورتی حقوقی

در خصوص:

– لایحه تجارت (مواد «۱۵» الی «۲۸»)

– اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (د)

کد گزارش: ۹۳۰۲۰۰۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۰۲/۰۹

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی در خصوص

– لایحه تجارت (مواد «۱۵» الی «۲۸»)

– اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ه)

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۳۰۲۰۰۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۳/۰۲/۰۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نامه رئیس جمهور در خصوص لایحه تجارت

در مورد نامه رئیس جمهور به شورای نگهبان و موضوعات پیرامون تهیه، تدوین و تصویب «لایحه تجارت» نکات ذیل حائز اهمیت می باشد:

۱- در بند نخست از نامه مزبور، مصوبه مجلس در خصوص تصویب مجدد لایحه تجارت به صورت آزمایشی، بدون تبیین «ضرورت» و یا انجام تغییرات در متن مصوبه مغایر با اصول قانون اساسی، رویه قانونگذاری و نظر شورای نگهبان دانسته شده است. چراکه شورای نگهبان پیش تر در نظریه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۶۹۵ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۴ خود در خصوص همین لایحه که به صورت آزمایشی توسط کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس به تصویب رسیده بود، این گونه بیان داشته بود که: «... ضرورتی برای تصویب این مصوبه به صورت آزمایشی بدون اجرای مراحل عادی قانونگذاری نیست، ... با عنایت به مراتب مذکوره تصویب آن توسط کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تشخیص داده شد.»

در این رابطه قابل توضیح است که مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مجلس شورای اسلامی نمی تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند و تنها در موارد ضروری می تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم قانون اساسی به کمیسیونهای داخلی خود تفویض نماید. در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می نماید به

صورت آزمایشی اجرا می‌شوند و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود. در اجرای این اصل، مجلس در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۳ لایحه تجارت را که جهت رسیدگی مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی به کمیسیون قضائی و حقوقی ارجاع شده بود و در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۶ این کمیسیون به تصویب رسیده بود به صورت آزمایشی و برای مدت ۵ سال به تصویب رسانید و در جهت اعمال اصل ۷۲ قانون اساسی و نیز اجرای اصل ۹۴ این قانون آن را برای شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه، ضمن اشاره به وجود ابهامات و اشکالات عدیده در آن، عدم وجود ضرورت جهت تصویب آزمایشی این قانون را سبب مغایرت آن با اصل ۸۵ قانون اساسی دانست و مصوبه کمیسیون را به مجلس اعاده نمود. مجلس نیز پس از گذشت دو سال لایحه مزبور را به منظور تأمین نظر شورای نگهبان با اصلاح مدت زمان اجرای آزمایشی آن از ۵ سال به ۴ سال مجدداً مورد تصویب قرار داد.

با عنایت به این مراتب هم اکنون نیز باید شورای نگهبان را به عنوان مقام صالح جهت تشخیص مغایرت یا عدم مغایرت این مصوبه با اصل ۸۵ قانون اساسی دانست و اینگونه نتیجه گرفت که تشخیص ضرورت یا عدم ضرورت تصویب آزمایشی این لایحه، با وجود اصلاح مدت زمان اجرای آزمایشی آن از ۵ سال به ۴ سال و با گذشت دو سال از زمان تصویب اولیه این لایحه، همچنان در صلاحیت این شورا می‌باشد.

اما در خصوص اینکه مصوبه مجلس بدون تبیین «ضرورت» و یا تغییراتی در متن مصوبه سابق بوده است و لذا ایراد ناظر به مغایرت مصوبه با اصل ۸۵ رفع نشده است، باید گفت که هرچند تبیین چنین ضرورتی به دلیل اینکه مبنای

تصویب این لایحه به صورت آزمایشی وجود «ضرورت» می‌باشد، مناسب بوده است و شایسته بود مجلس در راستای ایراد وارده از سوی شورای نگهبان به تبیین ضرورتی که باعث شده لایحه مزبور به صورت آزمایشی بتصویب برسد، می‌پرداخت، ولیکن از جهت اصول قانون اساسی و همچنین قانون آئین‌نامه داخلی مجلس حکم خاصی در این زمینه وجود ندارد و نهایتاً این شورای نگهبان است که باید با توجه به جمیع مراتب چنین «ضرورتی» را تشخیص دهد.

در خصوص عدم تغییر در متن مصوبه نیز این نکته قابل ذکر است که با توجه به اینکه ایراد اولیه این شورا ناظر به عدم ضرورت تصویب لایحه به صورت آزمایشی بوده است و به مفاد مصوبه ایراد مشخصی وارد نشده است، نمی‌توان اصلاح مفاد مصوبه را ضروری دانست.

نکته آخر در این ارتباط آنکه مصوبه مجلس در خصوص لایحه تجارت هنوز به صورت رسمی به شورای نگهبان ارسال نشده و ممکن است پس از ارسال رسمی مصوبه، در صورتی که دلایل ضرورت آن توسط مجلس به شورای نگهبان ارسال نگردد و یا پس از بیان دلایل ضرورت توسط مجلس، شورای نگهبان این دلایل را کافی تشخیص ندهد، مجدداً، اشکال سابق به مصوبه مجلس وارد شود.

۲- استدلال دومی که در نامه مزبور جهت اعلام مغایرت تصویب آزمایشی لایحه تجارت با اصل ۸۵ قانون اساسی ذکر شده است، لزوم ثبات در قوانین مهم و اثرگذار به خصوص قوانین اقتصادی و تأثیرگذار بر فضای کسب و کار و تجارت است و در این خصوص به برخی از سیاست‌های کلی موجود اشاره شده است.

در ارتباط با استدلال مطروحه باید گفت که اولاً هرچند تصویب قوانین آزمایشی، به صورت موقت و مدت دار می‌باشد، اما این امر بدین معنا نیست که قوانین آزمایشی نظیر قوانین سنواتی بودجه و برنامه‌های توسعه دارای ماهیت موقتی هستند؛ بلکه این قوانین ماهیتاً جنبه دائمی دارند که با توجه به ضرورت‌هایی از جمله شناسایی نواقص قانونی در مرحله اجرا، ضرورت تصویب سریع، تخصصی بودن و ... به صورت آزمایشی و توسط کمیسیون‌های داخلی مجلس تصویب می‌شوند. در همین خصوص مطابق ماده (۱۶۷) قانون آئین‌نامه داخلی مجلس «در مواردی که مجلس ضروری تشخیص دهد، طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی اختیار تصویب آزمایشی بعضی از قوانین را که جنبه دائمی دارند به کمیسیون‌های خود... تفویض می‌کند.» لذا قانون آئین‌نامه داخلی مجلس نیز به جنبه دائمی داشتن ماهیت این گونه قوانین صراحت دارد. ثانیاً به موجب تبصره «۱» ماده (۱۶۷) قانون آئین‌نامه داخلی مجلس «دولت باید حداقل شش ماه قبل از پایان مدت آزمایشی قانون مذکور جهت تمدید یا تعیین تکلیف دائمی آن، اقدام قانونی لازم را معمول دارد. همچنین هیأت رئیسه مجلس نیز موظف شده است از طریق لایحه یا طرح ترتیبی اتخاذ نماید که تا پایان زمان آزمایشی، قوانین مزبور تعیین تکلیف شوند. لذا در قانون آئین‌نامه داخلی مجلس ترتیبات لازم برای جلوگیری از ایجاد خلأ قانونی پیش‌بینی شده است. بنابراین هرچند اصل ثبات قوانین یکی از اصول بدیهی در نظام قانونگذاری می‌باشد، اما تصویب آزمایشی یک قانون لزوماً به منزله بی‌ثباتی قانون نخواهد بود.

همچنین این نکته قابل ذکر است که قانون تجارت مصوب ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۱۱ شمسی مصوب کمیسیون قوانین عدلیه نیز یک قانون آزمایشی بوده و به تصویب نهایی مجلس شورا نرسیده است. مطابق ذیل این قانون مقرر شده «چون به موجب قانون ۳۰ فروردین ۱۳۱۰» وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می‌نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا قانون تجارت مشتمل بر ششصد ماده که در تاریخ سیزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجراست.»

۳- در استدلال سوم به اصلاحات اساسی لایحه دولت توسط کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس اشاره شده است. به نحوی که با توجه به این اصلاحات می‌توان نتیجه گرفت لایحه دولت به کلی تغییر نموده است. در این خصوص باید به این مسئله توجه داشت که مطابق اصل ۷۴ قانون اساسی «لوايح قانونی پس از تصویب هیأت وزیران به مجلس تقدیم می‌شود...» و در خصوص محدودیت صلاحیت مجلس در تغییر و اصلاح لایحه دولت بر اساس قانون اساسی به جز اصل ۷۵ قانون اساسی هیچ گونه محدودیتی وجود ندارد.

در خصوص استرداد لوایح نیز ماده (۱۳۸) قانون آئین‌نامه داخلی مجلس واجد احکام لازم می‌باشد. مطابق این ماده «استرداد لوایح قانونی با تصویب هیأت وزیران به ترتیب ذیل امکانپذیر خواهد بود:

۱- در صورتی که استرداد پیش از تصویب کلیات لایحه در مجلس باشد

رئیس‌جمهور کتباً با ذکر دلیل آن را مسترد می‌نماید و گزارش آن در جلسه علنی اعلام می‌شود.

۲- در صورتی که استرداد پس از تصویب کلیات لایحه و در هر مرحله تا پیش از تصویب نهائی باشد، وزیر مربوط یا یکی از معاونان رئیس‌جمهور به تناسب موضوع ضمن ارائه درخواست رئیس‌جمهور می‌تواند با ذکر دلیل در جلسه علنی مجلس و صحبت یک نفر مخالف هر یک به مدت ده دقیقه و تصویب مجلس آن را مسترد نماید.»

بنابراین در صورتی که دولت قصد استرداد لایحه مزبور را می‌داشت، می‌بایستی از طرق فوق اقدام می‌نمود. چراکه پس از تصویب کلیات لایحه در مجلس شورای اسلامی تا زمان تصویب نهایی، اراده دولت به استرداد لایحه محدود به تصویب توسط مجلس بوده و در صورت عدم تصویب استرداد از سوی مجلس و یا تصویب نهایی لایحه، چنین امری ممکن نخواهد بود.

همچنین به موجب تبصره «۱» ماده (۲۰۱) قانون آئین‌نامه داخلی مجلس، پس از اعلام ایراد شورای نگهبان، دولت حق پیشنهاد اصلاح لایحه را ندارد، مگر در موارد ایراد شورای نگهبان. بنابراین در صورتی که دولت پس از ایراد شورای نگهبان نیز چنین درخواستی داشت، امکان طرح آن وجود نداشته است.

در پایان لازم به توجه است که به نظر می‌رسد لایحه مزبور هرچند به عنوان مصوبه کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس به صورت آزمایشی به تصویب رسیده، ولیکن بخش عمده این لایحه خارج از کمیسیون مذکور و توسط اشخاص دیگری تهیه شده و صرفاً کمیسیون در جریان این امر و اصلاحات صورت گرفته قرار داشته است.

لایحه تجارت مواد (۱۵) الی (۲۸)

ماده (۱۷)

در این ماده که تقریباً تکرار ماده (۳۴۱) قانون تجارت فعلی^(۱) با برخی اصلاحات می‌باشد، اینگونه مقرر شده است که هرگاه دلال برای چند شخص در یک زمان دلالی می‌کند باید افرادی را که دلالی آنها را پذیرفته است از این موضوع و مسائلی که ممکن است موجب تغییر رأی آنها شود آگاه نماید. در این خصوص اطلاق آگاه کردن آمر در سایر معاملاتی که حتی ممکن است مربوط به موضوع معامله نباشد، واجد ابهام است. چرا که چنین وضعیتی بدون وجه و غیرمنطقی است که قانونگذار دلال را ملزم کند تمامی افرادی که برای آنها دلالی می‌کند هرچند در موضوعات متعدد و مختلف، نسبت به این امر و سایر مسائل آگاه نماید.

ماده (۱۹)

به موجب این ماده دلال باید اطلاعات صحیح و کاملی را در مورد جزئیات معاملات مرتبط با موضوع دلالی به طرفین معامله ارائه کند. اطلاق موجود در عبارت «معاملات مرتبط» از حیث اینکه مشخص نیست شامل چه مصادیقی می‌باشد و دامنه آن به چه مواردی تسری می‌یابد واجد ابهام است. به عبارت دیگر موضوع دلالی خود یک موضوع مشخص و معین است اما اینکه «معاملات

---

۱. ماده (۳۴۱) قانون تجارت «دلال میتواند در زمان واحد برای چند آمر در یک رشته یا رشته‌های مختلف دلالی کند ولی در اینصورت باید آمرین را از این ترتیب وامور دیگری که ممکن است موجب تغییر رأی آنها شود مطلع نماید.»

مرتبط» با آن شامل چه مواردی و معاملاتی خواهد بود مشخص نیست. لازم به ذکر است که در ماده (۳۳۷) قانون تجارت فعلی چنین حکمی بدون وجود ابهام فوق وجود دارد و فقط به «جزئیات راجعه به معامله» اشاره شده است.^(۱)

ماده (۲۴)

به موجب این ماده «دلال ضامن اعتبار اشخاصی است که به عنوان طرف معامله به آمر خود معرفی می‌کند، مگر اینکه در قرارداد آمر و دلال، او از این مسؤلیت معاف شده باشد. با اینحال دلال در مقابل طرف قرارداد، ضامن اعتبار آمر خود نیست.»

در خصوص این ماده مسئله قابل توجهی که وجود دارد این است که مفهوم «ضامن اعتبار» بودن دچار ابهام است. چرا که معلوم نیست منظور از آن و ضمانت این امر چه خواهد بود. آیا در صورتی که شخص طرف معامله ثمن معامله را پرداخت نمود و یا اقدام به تحویل کالا نکرد، دلال می‌بایست اقدام به پرداخت ثمن یا تحویل کالا نماید و یا اینکه منظور از آن چیز دیگری است.

در قانون تجارت فعلی در ماده (۳۴۳) دلال ضامن اعتبار اشخاصی که برای آنها دلالی می‌کند شناخته نشده است.^(۲)

---

۱. ماده (۳۳۷) قانون تجارت «دلال باید در نهایت صحت و از روی صداقت طرفین معامله را از جزئیات راجعه به معامله مطلع سازد ولو اینکه دلالی را فقط برای یکی از طرفین بکند. دلال در مقابل هر یک از طرفین مسؤل تقلب و تقصیرات خود می‌باشد.»

۲. ماده (۳۴۳) قانون تجارت «دلال ضامن اعتبار اشخاصی که برای آنها دلالی میکند و ضامن اجرای معاملاتی که بتوسط او می‌شود نیست.»

ماده (۲۵)

تذکر: در انتهای این ماده عبارت «در این باره تقصیر ندارد» به عبارت «در این باره تقصیر نداشته است» اصلاح گردد.

ماده (۲۸)

این ماده مقرر داشته است که دلال نمی‌تواند برخلاف عرف تجارتي محل از کسی که به او مأموریت داده است وجهی دریافت کرده و یا وعده وجهی را قبول نماید و این عمل مورد جرم انگاری قرار گرفته است.

مسئله قابل توجهی که در این خصوص وجود دارد این است که مشخص نیست عرف تجارتي کدام محل ملاک و معیار است. به عنوان مثال آیا عرف تجارتي محل وقوع معامله ملاک هست یا عرف تجارتي محل اجرای معامله؟ به نظر می‌رسد باید «عرف تجارتي محل انجام دلالی» به عنوان معیار و میزان قرار بگیرد.

در قانون تجارت فعلی نیز در ماده (۳۴۹) چنین حکمی با تفاوت در نوع مجازات وجود دارد.^(۱)

---

۱. ماده (۳۴۹) قانون تجارت «اگر دلال برخلاف وظیفه خود نسبت به کسی که باو مأموریت داده بفتح طرف دیگر معامله اقدام نماید و یا برخلاف عرف تجارتي محل از طرف مزبور وجهی دریافت و یا وعده وجهی را قبول کند مستحق اجرت و مخارجی که کرده نخواهد بود بعلاوه محکوم بمجازات مقرر برای خیانت در امانت خواهد شد.»

اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)

مقدمه

«اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)» که به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد تبصره بند (الف) ماده (۱۶۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹^(۱) اجازه تصویب آن به هیأت وزیران داده شده بود، بنا بر پیشنهاد مشترک وزارت راه و شهرسازی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۰ هیأت وزیران به تصویب رسید و در راستای اجرای اصل (۸۵) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. لیکن شورای نگهبان بکارگیری برخی اصطلاحات را در اساسنامه مزبور مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخت و در ۳ بند تذکراتی نسبت به اساسنامه مزبور وارد نمود. هیأت وزیران نیز جهت

---

۱. ماده ۱۶۶ - به منظور تقویت موقعیت کشور در شبکه حمل و نقل هوایی بین‌المللی و افزایش درآمد ناشی از عبور (ترانزیت) و حمل و نقل کالا و مسافر و اشتغال مولد و تبدیل شدن فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) به قطب اول حمل و نقل بار منطقه و قطب دوم حمل و نقل مسافری منطقه با تأکید بر استقلال سازمانی، مالی و مدیریتی این فرودگاه و ایجاد جریان پایدار منابع مالی ذی نفعان، دولت اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - ایجاد شهر فرودگاهی در محدوده فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و ایجاد منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی در بخشی از اراضی فرودگاه جهت ارائه خدمات بانکی و بیمه‌ای و سایر خدمات شهر فرودگاهی از قبیل گردشگری، پزشکی، رفاهی و مشابه آن

تبصره - محدوده مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی به ترتیب از انتهای ضلع‌های جنوبی و غربی بخش هوایی فرودگاه امام خمینی (ره) به مساحت هزار و پانصد هکتار و دو هزار و پانصد هکتار خواهد بود. اداره شهر فرودگاهی موضوع این ماده که شامل مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی فوق نیز خواهد بود، در قالب شرکت دولتی وابسته به شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور است که اساسنامه آن به پیشنهاد وزارت راه و ترابری و معاونت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ب - ایجاد و تکمیل زیربنایها و زیرساخت‌های لازم با اولویت احداث فاز دوم فرودگاه بین‌المللی امام خمینی^(۲)

تأمین نظر شورای نگهبان در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ جهت تأمین نظر شورا اصلاحاتی را در خصوص اساسنامه مزبور به تصویب رساند که در این گزارش به بررسی این اصلاحات پرداخته می‌شود.

بررسی مصوبه

۱) به موجب تنها ایراد شورای نگهبان در خصوص اساسنامه فوق‌الذکر، واژه‌های «پارکینگ» در بند «و» ماده (۱)، «فاینانس» در بند «۱۱» ماده (۱۵) و «پرسنلی» در ماده (۲۸) از حیث عدم ذکر معادل فارسی آن، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.

اصلاحیه دولت در بند اول خود به رفع این ایراد پرداخته است. بر اساس اصلاح مزبور، در بندهای «و» ماده (۱)، «۳» ماده (۹) و «۱۱» ماده (۱۵) و ماده (۲۸) واژه‌های «توقفگاه»، «تسهیلات مالی خارجی» و «کارکنان» به ترتیب جایگزین واژه‌های «پارکینگ»، «فاینانس» و «پرسنلی» می‌شوند.

لازم به ذکر است که بند «۳» ماده (۹) مورد ایراد شورای نگهبان واقع نشده بود ولیکن با توجه به اینکه واژه «پارکینگ» در این بند نیز وجود داشت، هیأت وزیران اقدام به اصلاح آن نموده است.

۲) شورای نگهبان در بند اول از تذکرات خود ذکر شرایط تعهد، وثاقت و امانت داری برای اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و بازرس در مواد (۱۷)، (۲۶) و (۳۰) را لازم دانسته است.

هیأت وزیران در بند دوم از مصوبه خود در راستای رفع این تذکر مواد مورد اشاره را مورد اصلاح قرار داده است و شرایط «متعهد، مورد وثوق و امانتدار» را

به عنوان شرایطی که لازم است اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و بازرس از بین افرادی که واجد این شرایط هستند انتخاب شوند پیش بینی نموده است. لذا اصلاحات صورت گرفته رافع تذکر شورا می‌باشند.

۳) شورای نگهبان در بند دوم از تذکرات خود ماده (۱۴) اساسنامه را به دلیل اینکه رسمیت جلسات مجمع عمومی عادی و فوق‌العاده با حضور اکثریت اعضا می‌باشد و با توجه به اینکه تعداد نمایندگان سهام در مجمع عمومی شرکت که سه نفر می‌باشد، حکم به تصمیم‌گیری در مجمع عمومی عادی با اکثریت آراء و تصمیم‌گیری در مجمع عمومی فوق‌العاده با دو سوم آراء موافق اعضای حاضر، نیازمند اصلاح عبارتی دانسته است.

توضیح آنکه مطابق ماده (۱۴) سابق مجمع عمومی عادی و فوق‌العاده با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یافت و اخذ تصمیمات در مجمع عمومی عادی با اکثریت آراء و در مجمع عمومی فوق‌العاده با «دو سوم آراء موافق اعضای حاضر» می‌بود. نکته قابل توجهی که در این خصوص وجود داشت این بود که مطابق ماده (۱۱) این اساسنامه اعضا مجمع عمومی سه نفر می‌باشند که اکثریت اعضا جهت رسمیت مجمع عمومی آن دو نفر خواهند بود. لذا مشخص نبود اخذ تصمیمات در مجمع عمومی عادی با اکثریت آراء و در مجمع عمومی فوق‌العاده با دو سوم آراء موافق اعضای حاضر که در واقع دو نفر هستند چگونه خواهند بود. بنابراین ماده مزبور ابهام داشت.

لذا هیأت وزیران در بند دوم از مصوبه اصلاحی خود ماده (۱۴) را نیز مورد اصلاح قرار داده است و نحوه تصمیم‌گیری در هر دو نوع مجمع را با اکثریت اعضای حاضر معتبر دانسته است.

۴) شورای نگهبان در بند سوم از تذکرات خود در بند «۲» ماده (۲۳) ذکر قید «با رعایت قوانین و مقررات» را لازم دانسته است. در این راستا هیأت وزیران در بند «۳» مصوبه خود مقرر نموده است در بند «۲» ماده (۲۳) عبارت «با رعایت قوانین و مقررات» قبل از عبارت «متناسب با موضوع» اضافه شود. لذا با توجه به ذکر این قید، تذکر شورا بر طرف شده است.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل مابقی آیند، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
رایینا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه‌ای جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir